

Ayşenur KAHRAMAN¹

Orcid: 0000-0001-8194-9776

Melek ŞEN AYTEKİN²

Orcid: 0000-0003-2490-8390

Eylem METE SANDALCI³

Orcid: 0000-0002-5467-3724

Özgür ALPARSLAN⁴

Orcid: 0000-0002-2264-2886

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Tokat, Türkiye

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Tokat, Türkiye

³Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Tokat, Türkiye

⁴Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Tokat, Türkiye

Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Ayşenur KAHRAMAN

kahramanayse122@gmail.com

Anahtar Sözcükler:

Annelik; beden algısı; doğum öz-yeterliği; gebelik.

Keywords:

Body image; birth self-efficacy; motherhood; pregnancy.

Primipar Gebelerin Gebelik Algıları ve Doğum Öz-Yeterliği Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Determining the Relationship Between Pregnancy Perceptions and Birth Self-Efficacy of Primiparous Pregnants

Gönderilme Tarihi: 18 Nisan 2023

Kabul Tarihi: 4 Ocak 2024

*Bu çalışma 12/14 Mayıs 2022 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen 8. Uluslararası 12. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuş ve kongre bildiri kitabında özet bildiri olarak basılmıştır.

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada primipar gebelerin gebelik algıları ve doğuma yönelik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yürütülen araştırmaya 227 gebe dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri Gebe Tanılama Formu, Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği ve Normal Doğuma Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların Normal doğuma yönelik öz-yeterliklerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Gebelikte annelik algısının düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların gebelikte gebeliğe ait beden algısının olumlu olduğu belirlenmiştir. Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği ve Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği arasında yapılan korelasyon analizinde ölçekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.01$). Gebelerin gebelikte kendilerini algılama ölçeği annelik algısı ile beden algısı alt boyutu arasında pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.393, p<0.01$).

Sonuç: Araştırmada primipar gebelerin gebelikte annelik algısı ile gebeliğe ait beden algısı ve normal doğuma yönelik öz-yeterlikleri arasında ilişki bulunmamıştır. Bununla birlikte normal doğuma yönelik öz-yeterlilik algısının doğuma yönelik bilgi ve eğitim alan ve almayan gruplarda farklılaştığı belirlenmiştir.

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to determine the relationship between primiparous pregnant women's perceptions of pregnancy and their self-efficacy towards childbirth.

Methods: 227 pregnant women were included in the study, which was conducted as a descriptive and relationship-seeking study. The data of the study were collected with the Pregnant Identification Form, the Self-Perception Scale of Pregnants and the Self-Efficacy Regarding Vaginal Birth Scale.

Results: It was determined that the participants' self-efficacy for normal birth was at a moderate level. It has been determined that the perception of motherhood during pregnancy is at a low level. It was determined that the participants' body perception during pregnancy was positive. In the correlation analysis between the Self-Efficacy Scale for Normal Delivery and the Self-Perception Scale of Pregnants, no statistically significant relationship was found between the scales ($p>0.01$). It was determined that there was a weak positive correlation between the self-perception scale of pregnant women and the sub-dimension of body image ($r=.393, p<0.01$).

Conclusion: In the study, no relationship was found between primiparous pregnant women's perception of motherhood during pregnancy, their body perception of pregnancy, and their self-efficacy for normal birth. However, it was determined that the self-efficacy perception towards normal birth differed in the groups that received information and education about birth and those that did not.

Kaynak Gösterimi: Kahraman, A., Şen Aytekin, M., Mete Sandalci, E., Alparslan Ö. (2024). Primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *EGEHFD*, 40(2), 177-186. Doi: 10.53490/eghehemsire.1285033

How to cite: Kahraman, A., Şen Aytekin, M., Mete Sandalci, E., Alparslan Ö. (2024) Determining the relationship between pregnancy perceptions and birth self-efficacy of primiparous pregnant. *EGEHFD*, 40(2), 177-186. Doi: 10.53490/eghehemsire.1285033

GİRİŞ

Gebelik süreci doğal bir yaşam olayı olmakla birlikte kadının vücudunda bir dizi majör değişikliğin meydana geldiği süreç olarak ifade edilmektedir (Erkaya ve Yeşilçiçek Çalık, 2018). Gebelikte vücutta meydana gelen fiziksel değişimler gebeliğin devamını sağlarken psikolojik değişimlerde gebeliğin ve anneliğin kabulünde önemli rol oynamaktadır (Toker, 2018). Gebeliğin sağlıklı sürdürülmesinde sağlık bakım hizmetlerinin yeterli düzeyde alınması, nitelikli sağlık profesyonellerinden sağlık bakımı alma durumunun yanı sıra gebenin kendine özgü bireysel faktörleri de etkili olmaktadır (Erkaya ve Yeşilçiçek Çalık, 2018). Bu bireysel faktörlerden biri gebelerdeki gebelik algısıdır.

Gebeliğin kabulünde ve sağlıklı bir gebelik sürecinin sürdürülmesinde gebenin olumlu gebelik algılarına sahip olmasının anahtar rolü olduğu düşünülmektedir. Çünkü gebeliğin kadın vücudunda meydana getirdiği ve her geçen gün daha da belirgin olan değişimlerin gebe için önemi de artmaktadır (Hodgkinson, Smith ve Wittkowski, 2014; Meireles, Neves, de Carvalho ve Ferreira, 2015). Konu ile ilgili olarak Bergbom, Modh, Lundgren ve Lindwall (2017) gebeliğe yönelik olumlu algısı olan gebelerin gebelik deneyimlerinin daha olumlu olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte gebeliğinde güncel kanıtlara dayalı doğum öncesi bakım almanın, gebenin benlik saygısının korunmasında, kendi öz-yeterliliğini ve özerkliğini kullanabilmesinde, olumlu bir gebelik süreci yaşamasında ve anneliğe olumlu bir başlangıç yapmasında önemli olduğu vurgulanmaktadır (Tunçalp ve diğerleri, 2017). Bu bağlamda gebelik sürecini sonlandıran doğum eyleminin olumlu gebelik algıları ile ilgili olduğu görülmektedir.

Doğum eyleminin kadın açısından olumlu sonuçlanmasında kadının bireysel sağlığının yanı sıra öz-yeterlilik inancının da önemli olduğu vurgulanmaktadır (Barut ve Uçar, 2018). Prenatal dönemde gebelere verilen eğitim gebelerin doğum öz-yeterliliğini artırdığı (İşbir, İnci, Önal ve Yıldız, 2016; Serçekuş ve Başkale, 2016), gebelerin algıladıkları öz-desteği ve öz-kontrollerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Serçekuş ve Başkale, 2016). Bununla birlikte gebelerin doğum korkusu ile öz-yeterlilik inançları arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır (Barut ve Uçar, 2018; Serçekuş ve Başkale, 2016). Bir başka çalışmada ise doğum memnuniyeti ve doğum öz-yeterliliği arasında pozitif yönde olumlu bir ilişki olduğu saptanmıştır (Berentson-Shaw, Scott ve Jose, 2009). Literatür incelendiğinde; gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliliği arasında ilişkiyi belirlemeye yönelik az sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Düzbayır, Karadeniz ve Süzer Özkan 2023).

Bu araştırma ile primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır;

- Gebelerin kendilerini algılama düzeyi nedir?
- Gebelerin normal doğum öz yeterlilik düzeyi nedir?
- Primipar gebelerin gebelik algıları ile sosyodemografik özellikler arasında fark var mıdır?
- Primipar gebelerin gebelik algıları ile obstetrik özellikleri arasında fark var mıdır?
- Primipar gebelerin doğum öz-yeterliliği ile sosyodemografik özellikler arasında fark var mıdır?
- Primipar gebelerin doğum öz-yeterliliği ile obstetrik özellikleri arasında fark var mıdır?
- Primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki ne yöndedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, ilk kez gebe olan kadınların gebelik algıları ve doğum öz-yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yürütülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesine doğum öncesi takipler için başvuran gebeler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde G*Power 3.1.9.7 programı kullanılmıştır (Faul, Erdfelder, Lang ve Buchner, 2007). Primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliliği arasında ilişkiyi belirlemek amacıyla planlanan çalışmada Cohen (1988)'nin orta etki büyüklüğü önerisi dikkate alınarak araştırmanın örneklemini hesaplanmıştır. Buna göre etki büyüklüğü $f^2=0.25$; güven aralığı %95 (Polit ve Beck, 2017) ve hata payı %5 olarak belirlenmiştir. Hesaplama sonucunda araştırmanın örneklem büyüklüğü 210 olup olası kayıplar göz önüne alınarak örneklem büyüklüğü %5 artırılarak 220 kişiye ulaşılması hedeflenmiş ve araştırma 227 gebe ile tamamlanmıştır. Araştırmaya, ilk kez gebe olan ve gebeliğinin 2. veya 3. trimesterinde olan, çalışmanın yapıldığı tarihler arasında hastanenin kadın doğum polikliniklerine başvuran, soru formlarını yanıtlamaya gönüllü olan, soru formlarını yanıtlamak üzere anket formlarına erişim sağlayabilen, en az ilkökul mezunu, Türkçe dili üzerine yeterli hâkimiyeti olan gebeler dahil edilmiştir.

Veri Toplama

COVID-19 pandemisi nedeniyle, sosyal izolasyon kurallarına uygun olması açısından veriler çevrim içi anket yolu ile toplanmıştır. İlgili kurumun kadın doğum polikliniklerine başvuran gebeler ile görüşülmüş, araştırma

açıklanmış ve çalışmaya katılmak isteyen gebelere çevrim içi anketler iletilmiştir. Veriler 15.10.2021 ve 01.02.2022 tarih aralığında toplanmıştır. Katılımcıların formları doldurma süresi yaklaşık olarak 13-15 dakika olarak belirlenmiştir.

Veri toplama araçları

Gebe tanılama formu: Araştırmacıların literatür taraması doğrultusunda hazırladıkları bu form katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik 8 soru ve obstetrik öyküyü belirlemeye yönelik 3 soru olmak üzere toplam 11 sorudan oluşmaktadır (Kahraman ve Alparslan 2022; İşbir ve diğerleri, 2016; Serçekuş ve Başkale, 2016).

Gebelerin Kendini Algılama Ölçeği (GKAÖ): Bu ölçek Kumcağız, Ersanlı ve Murat tarafından 2017 yılında geliştirilmiş olup 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek gebelerin gebeliklerini algılama düzeyini belirlemeye yönelik kullanılmaktadır. Ölçekteki her bir madde için; her zaman 4 puan, çoğu zaman 3 puan, bazen 2 puan ve hiçbir zaman 1 puan şeklinde değerlendirilmektedir. İki alt boyutu bulunan ölçeğin her alt boyutu kendi içinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu'nda puanlar yükseldikçe gebeliğe ait annelik algısı düzeyinin yüksek, puanlar düştükçe gebeliğe ait annelik algısı düzeyinin düşük olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Gebeliğe Ait Annelik Algısı alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 28, en düşük puan ise 7'dir. Bu alt boyutun Cronbach alfa değeri 0.86 olup bu çalışmada 0.97 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Gebeliğe Ait Beden Algısı alt boyutuna ait puanlar değerlendirilirken yüksek puan gebeliğe ait beden algısının olumsuz, düşük puanlar ise gebeliğe ait beden algısının olumlu olduğunu göstermektedir. Gebeliğe Ait Beden Algısı alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan ise 5'tir. Bu alt boyutun Cronbach Alfa değeri 0.75, bu çalışmada 0.91 olarak hesaplanmıştır.

Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği (NDYÖÖ): Chu, Chen, Tai, Chen ve Chien tarafından 2017 yılında geliştirilen ölçek, Kahraman ve Alparslan (2022) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Maddesayısı 9 olan ölçek Thurstone tipi bir ölçektir. Ölçme aracındaki maddeler 0 puan = hiç güvenim yok, 10 puan = kendime çok güvenirim şeklinde değerlendirilmektedir. Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınabilecek en düşük puan 0 iken, alınabilecek en yüksek puan 90'dır. Öz-yeterlilik ölçeğinden alınan puanlar yükseldikçe öz-yeterlilik derecesi de yükselmektedir. Ölçeğin geneli için Cronbach alfa değeri 0.98 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.97 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS 26.0 (IBM Statistical Package for Social Sciences Corp., Armonk, NY, ABD) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken betimsel analizler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) ve Pearson korelasyon analizi incelenmiştir. Veriler normal dağılıma uygunluk gösterdiğinden bağımsız gruplarda t testi ve One Way ANOVA testi ile analizler yapılmıştır. Çalışmada $p < 0.05$ anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 01.10.2021 tarihi ve E-80584 sayılı 01-17 numaralı etik izni alınmıştır. Araştırmada Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği ve Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'ne yer vermek için e-posta yoluyla yazarlardan izin alınmıştır. Gebeler veri toplama aşamasına geçilmeden araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve çevrim içi anket formu üzerinden çalışmaya katılmayı gönüllü olduklarını beyan ettikten sonra çalışmaya katılmışlardır. Araştırma Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Primipar gebelerin kendilerini algılamaları ve normal doğuma yönelik öz-yeterlilikleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada gebelerin yaş ortalamaları 26.41 ± 5.66 (min=18, maks=43) yıldır. Gebelerin %39.2'sinin 18-24 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Katılımcıların %94.7'si evli, %34.4'ü lise mezunu, %68.3'ü herhangi bir işte çalışmamaktadır. Gebelerin %75.3'ünün sosyal güvencesi olup, %41.4'ü gelirin giderinden fazla olduğu, %42.7'sinin ilçede, %63.4'ünün eşi ile yaşadığı belirlenmiştir. Araştırmada gebelerin %78.9'unun üçüncü trimesterde olduğu, %54.6'sının doğuma hazırlık eğitimi almadığı, %64.3'ünün doğuma yönelik bilgi aldığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Araştırmada gebelerin gebelikte kendini algılama ölçeği, gebeliğe ait annelik alt boyutundan aldığı puan ortalamasının 9.03 ± 3.80 olup annelik algısının "düşük düzeyde" olduğu görülmüştür. Yine aynı ölçekten gebeliğe ait beden algısı alt boyutundan gebelerin aldıkları puan ortalaması 6.04 ± 2.45 olup beden algılarının "olumlu" olduğu belirlenmiştir. Gebelerin normal doğuma yönelik öz-yeterlilik ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının 55.40 ± 25.11 olup doğuma yönelik öz-yeterliliklerinin "orta düzeyde" olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 1. Gebelerin Sosyo-Demografik ve Obstetrik Özellikleri

Sosyo-demografik özellikler	n	%
Yaş Grupları		
18-24 yaş	89	39.2
25-29 yaş	82	36.1
30-34 yaş	38	16.8
35 yaş ve üzeri	18	7.9
Medeni durum		
Evli	215	94.7
Bekar	12	5.3
Eğitim durumu		
İlköğretim	24	10.6
Ortaokul	53	23.3
Lise	78	34.4
Önlisans/lisans	69	30.4
Lisansüstü	3	1.3
Çalışma durumu		
Evet	72	31.7
Hayır	155	68.3
Sosyal güvence durumu		
Var	171	75.3
Yok	56	24.7
Gelir miktarını algılama durumu		
Geliri giderinden az	49	21.6
Geliri giderine denk	84	37.0
Geliri giderinden fazla	94	41.4
Yaşanılan yer		
Köy	21	9.3
Kasaba	17	7.5
İlçe	92	42.7
İl	97	40.5
Birlikte yaşadığı kişiler		
Eşi	144	63.4
Eşimin ailesi ile	78	34.4
Kendi ailem ile	5	2.2
Gebelik dönemi		
İkinci trimester	48	21.1
Üçüncü trimester	179	78.9
Doğuma hazırlık eğitimi alma durumu		
Evet	103	45.4
Hayır	124	54.6
Doğuma yönelik bilgi alma durumu		
Evet	146	64.3
Hayır	81	35.7
Toplam	227	100.0

Tablo 2. NDYÖÖ ve GKAÖ Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamaları

Ölçekler ve Alt Boyutları		$\bar{X} \pm SD$	min-maks
Normal Doğuma Yönelik Öz- Yeterlilik Ölçeği		55.40±25.11	9-90
Gebelerin Kendini Algılama Ölçeği	Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu	9.03±3.80	7-23
	Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu	6.40±2.45	4-16

\bar{X} = Ortalama, SD=Standart sapma

Gebelerin bazı sosyo-demografik ve obstetrik özellikleri ile ölçeklerden alınan puanlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaş grupları ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın Scheffe testi ile yapılan post-hoc analizde, 25-29 yaş grubunda olanlar ile 35 yaş ve üzeri olan gebeler arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). 25-29 yaş grubunda olanların Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik düzeyleri anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Medeni durum ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3).

Eğitim durumu ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Scheffe testi ile yapılan post-hoc analizinde, bu farklılığın ilköğretim düzeyinde eğitim alanlar ile ortaokul, lise, önlisans/lisans düzeyinde eğitim alanlar arasında, ortaokul düzeyinde eğitim alanlar ile ilkokul ve önlisans/lisans düzeyinde eğitim alanlar arasında, lise düzeyinde eğitim alanlar ile ilkokul ve önlisans/lisans düzeyinde eğitim alanlar arasında ve önlisans/lisans düzeyinde eğitim alanlar ile ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim alanlar arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 3).

Gebelerin çalışma durumu ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Benzer şekilde sosyal güvenceye sahip olma ile gebelerin Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3).

Gelir durumu ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın Scheffe testi ile yapılan post-hoc analizde, geliri giderinden az olan grup ile geliri giderine denk olan ve geliri giderinden fazla olan grup arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 3). Bununla birlikte geliri giderine denk olan ve geliri giderinden fazla olan grup arasında da anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Yaşanılan yer ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın Scheffe testi ile yapılan post-hoc analizde, köyde yaşayanlar ile il merkezinde yaşayanlar arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 3).

Gebelerin birlikte yaşadığı kişiler ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın Scheffe testi ile yapılan post-hoc analizde, evde eşi ile birlikte yaşayanlar ile eşinin ailesi ve kendi ailesi ile yaşayanlar arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Evde eşi ile beraber yaşayan gebelerin normal doğuma yönelik öz-yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evde eşinin ailesi ile birlikte yaşayanlar ile kendi ailesi ile birlikte yaşayanlar arasında da anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Gebelerin gebelik dönemi ile ölçeklerden alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 3).

Doğuma hazırlık eğitimi alma durumu ile normal doğuma yönelik öz-yeterlilik ölçeği ve gebelerin kendini algılama ölçeği gebeliğe ait beden algısı boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3). Gebelerin doğuma yönelik bilgi alma durumları ile Normal Doğuma Yönelik Öz-yeterlilik Ölçeği'nden alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Araştırmada yapılan korelasyon analizinde normal doğuma yönelik öz-yeterlilik ölçeği ile gebelerin kendini algılama ölçeği annelik algısı alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r=0.030$, $p=0.649$). Benzer şekilde normal doğuma yönelik öz-yeterlilik ölçeği ile gebelerin kendini algılama ölçeği annelik algısı alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r=-0.002$, $p=0.971$). Gebelerin kendilerini algılama ölçeğinin gebeliğe ait annelik algısı alt boyutu ile gebeliğe ait beden algısı alt boyutu arasında pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=0.331$, $p=0.001$) (Tablo 4).

Tablo 3. Değişkenlere Göre NDYYÖ ve GKAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

		NDYYÖ toplam puanı X±SD	GKAÖ Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu X±SD	GKAÖ Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu X±SD
Yaş grupları	18-24 yaş	53.45±26.79	9.31±4.15	6.37±2.55
	25-29 yaş	59.55±23.38 ^a	8.73±3.33	6.54±2.59
	30-34 yaş	57.68±23.39	9.21±3.93	6.50±2.03
	35 yaş ve üzeri	41.28±23.38 ^a	8.72±3.90	5.77±2.15
	Test değeri / p	F*=3.005 p=0.031	F*=0.398 p=0.754	F*=0.508 p=0.677
Medeni durum	Evli	56.89±24.00	9.01±3.77	6.42±2.47
	Bekar	28.67±29.32	9.7±4.46	6.08±2.06
	Test değeri / p	t**=3.906 p=0.007	t**=0.370 p=0.718	t**=0.556 p=0.588
Eğitim durumu	İlköğretim	31.17±21.86 ^{abc}	9.29±2.86	6.37±2.61
	Ortaokul	50.38±20.41 ^{ab}	9.39±4.07	6.28±2.37
	Lise	55.47±24.30 ^{ac}	9.32±4.12	6.32±2.45
	Önlisans/lisans	67.57±19.87 ^{abc}	8.44±2.94	6.47±2.25
	Lisansüstü	56.00±42.03	7.00±0.00	9.6±5.682
	Test değeri / p	F*=12.176 p=0.000	F*=0.878 p=0.478	F*=1.409 p=0.232
Çalışma durumu	Evet	62.93±23.72	8.62±3.8	6.54±2.64
	Hayır	51.90±25.04	9.23±4.09	6.34±2.36
	Test değeri / p	t**=3.140 p=0.002	t**=1.240 p=0.264	t**=0.529 p=0.598
Sosyal güvence durumu	Var	60.84±23.23	9.04±3.76	6.51±2.48
	Yok	38.79±3.43	9.03±3.96	6.08±2.35
	Test değeri / p	t**=6.123 p=0.001	t**=0.009 p=0.993	t**=1.158 p=0.250
Gelir durumu algısı	Geliri giderden az	37.84±24.47 ^a	9.18±3.97	6.02±2.15
	Geliri gidere denk	54.60±24.82 ^{ab}	9.00±3.76	6.77±2.68
	Gelir giderden fazla	65.27±22.29 ^{ab}	9.00±3.79	6.28±2.36
	Test değeri / p	F*=23041 p=0.001	F*=0.044 p=0.957	F*=1.671 p=0.190
Yaşanılan yer	Köy	40.86±24.23 ^a	9.33±4.43	6.61±2.72
	Kasaba	50.82±30.16	9.35±4.18	5.82±1.94
	İlçe	53.55±24.18	9.11±3.90	6.22±2.30
	İl	61.09±23.88 ^a	8.84±3.53	6.63±2.60
	Test değeri / p	F*=4.569 p=0.004	F*=0.176 p=0.913	F*=0.824 p=0.482
Birlikte yaşadığı kişiler	Eşi	59.81±23.43 ^a	8.99±3.78	6.56±2.54
	Eşimin ailesi ile	49.54±25.62 ^{ab}	9.07±3.70	6.12±2.27
	Kendi ailem ile	19.80±20.32 ^{ab}	9.80±6.26	6.40±2.30
	Test değeri / p	F*=10.120 p=0.001	F*=0.114 p=0.893	F*=0.792 p=0.454
Gebelik dönemi	İkinci trimester	50.21±24.20	8.89±3.50	6.52±2.93
	Üçüncü trimester	56.79±25.23	9.07±3.88	6.37±2.31
	Test değeri / p	t**=1.657 p=0.102	t**=0.313 p=0.755	t**=0.353 p=0.724
Doğuma hazırlık eğitimi alma	Evet	63.39±22.15	9.31±3.93	6.81±2.37
	Hayır	48.76±25.57	8.81±3.69	6.07±2.47
	Test değeri / p	t**=4.557 p=0.001	t**=0.973 p=0.332	t**=2.303 p=0.022
Doğuma yönelik bilgi alma durumu	Evet	60.49±23.33	9.19±3.82	6.53±2.39
	Hayır	46.21±25.73	8.76±3.77	6.18±2.55
	Test değeri / p	t**=4.140 p=0.001	t**=0.811 p=0.418	t**=1.008 p=0.315

* F: One Way Anova testi kullanılmıştır. ** t: Independent Sample t testi kullanılmıştır.

a-c: Grup içinde aynı harfe sahip değişkenler arasında anlamlı farklılık vardır.

Tablo 4. NDYÖÖ ve GKAÖ Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin Dağılımı

Değişkenler	Normal Doğuma Yönelik Öz-Yeterlilik Ölçeği	Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu	Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu
Normal Doğuma Yönelik Öz-Yeterlilik Ölçeği	-	r=0.030 p=0.649	r=-0.002 p=0.971
Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu	r=0.030 p=0.649	-	r=0.331* p=0.001
Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu	r=-0.002 p=0.971	r=0.331* p=0.001	-

r:Pearson korelasyonu, *p<0.01 *Pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki

TARTIŞMA

Bu araştırma primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmada primipar gebelerin gebelik algıları ve doğum öz-yeterlilikleri ile ilgili önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar gebelerin gebelikte bedenlerine ve anneliğe yönelik algıları arasında pozitif yönde ilişkiyi, primipar gebelerin gebelik algıları ve normal doğuma yönelik öz-yeterliği arasında ilişkisizliği ortaya koymasından bakımından önemlidir.

Araştırmada gebelerin gebeliğe ait annelik algılarının düşük düzeyde, gebeliğe ait beden algısının da olumlu olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde yapılan bir çalışmada gebelerin gebeliğe ait annelik algılarının yüksek düzeyde olduğu, gebeliğe ait beden algısının da ne olumlu ne de olumsuz olduğu belirlenmiştir (Anaç ve Gözüyeşil, 2023). Başka çalışmada ise gebelerin gebeliğe ait annelik algılarının yüksek düzeyde olduğu, gebeliğe ait beden algısının da olumsuz olduğu belirlenmiştir (Düzbayır ve diğerleri, 2023). Öztürk Altınayak, Özkan ve Hür (2021) araştırmalarında gebelerin annelik algılarının yüksek düzeyde olumlu olduğu, beden algılarının olumsuz düzeyde olduğunu belirlemişlerdir. Araştırmanın bu bulgusunun literatürle kısmen uyumlu olduğu söylenebilir.

Araştırmada gebelerin normal doğuma yönelik öz-yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada gebelerin normal doğuma yönelik öz-yeterliliklerinin orta düzeyin üzerinde olduğu saptanmıştır (Düzbayır ve diğerleri, 2003). Bir başka çalışmada ise doğum eylemine yönelik gebelerin öz-yeterlilik algılarının düşük olduğu belirlenmiştir (Barut ve Uçar, 2018). Primipar ve multipar gebelerin dahil edildiği bir başka çalışmada ise multipar gebelerin doğuma yönelik öz-yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Schwartz ve diğerleri, 2015). Araştırmaların farklı kültürde yürütülmüş olması bu sonucun bir nedeni olabilir.

Araştırmada gebelerin GKAÖ annelik algısı alt boyutu puan ortalamaları ile sosyodemografik veriler arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05) (Tablo 3). Bu araştırma ile benzer şekilde bir başka araştırmada da GKAÖ annelik alt boyutu puan ortalamaları ile sosyodemografik veriler arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir (Öztürk Altınayak ve diğerleri, 2021). Ersanlı Kaya ve Atasever çalışmalarında (2022) GKAÖ annelik algı puan ortalamaları ile gebelerin eğitim düzeyleri ve aile tipi arasında anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05). Bir başka araştırmada ise araştırmacılar yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, aile tipi ile GKAÖ annelik algı puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (Karakoç ve Kul Uçtu, 2022). Bir diğer çalışmada ise yüksek gelir düzeyine sahip gebelerin annelik algısı daha yüksek bulunmuştur (Düzbayır ve diğerleri, 2023). Bu araştırmada literatürdeki benzer çalışmalardan farklı bir sonuç bulunmasının nedeninin araştırmaların yapıldığı coğrafi bölgelerin farklı olmasından kaynaklanmış olabileceği söylenebilir. Gebelerin yaşadıkları kültürel farklılıkların gebelerde anneliğe yönelik algılarda farklılaşmalara yol açtığı düşünülmektedir.

Araştırmada gebelerin GKAÖ annelik alt boyutu puanları ile obstetrik veriler arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Ersanlı Kaya ve Atasever çalışmalarında (2022) GKAÖ annelik algı puanları ile ölü doğum öyküsü olmayan, daha önce düşük yapmayan gebeler arasında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir (p<0.05). Yapılan bir diğer araştırmada gebelerin GKAÖ annelik alt boyutu puanları ile gebeliğin planlı olma durumu, değişen/değişecek olan beden imajı ve gebelik sürecinde anneliği algılama durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Öztürk Altınayak ve diğerleri, 2021). Bir başka araştırmada ise annelik algısının obstetrik verilerden etkilenmediği belirlenmiştir (Düzbayır ve diğerleri, 2023). Araştırmanın bu bulgusunun literatürle kısmen uyumlu olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın örneklemini primipar gebelerin oluşturması diğer araştırmalara göre farklı bir sonuç elde edilmesine neden olmuş olabilir. Çünkü literatürde daha önce annelik deneyimi olan ve doğum yapan gebelerin annelik rolünün kabulünün önemli ölçüde daha önceki deneyimlerden etkilendiği ifade edilmektedir (Coşkun, Arslan ve Okcu, 2020)

Araştırmada gebelerin GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile sosyodemografik veriler arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Çalışmamıza benzer şekilde yapılan araştırmalarda da GKAÖ beden algısı alt boyutu

puanları ile sosyodemografik veriler arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Öztürk Altınayak ve diğerleri, 2021; Düzbayır ve diğerleri, 2023). Bir başka çalışmada ise GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile yaşanan yer arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Ersanlı Kaya ve Atasever, 2022). Karakoç ve Kul Uçtu ise (2022) GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile eğitim durumu arasında anlamlı fark saptamıştır ($p<0.05$). Bu araştırmanın bulgularının kısmen literatürle uyduğu söylenebilir.

Araştırmada gebelerin GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile obstetrik verilerden yalnızca doğuma hazırlık eğitimi alma durumu arasında fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Karakoç ve Kul Uçtu ise (2022) çalışmalarında GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile obstetrik veriler arasında anlamlı bir farklılık saptamamıştır ($p>0.05$). Bir başka çalışmada ise GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile bebek cinsiyeti arasında farklılık tespit edilmiştir (Ersanlı Kaya ve Atasever, 2022). Yine bir çalışmada gebelerin GKAÖ beden algısı alt boyutu puanı ile değişen/değişecek olan beden imajı ve gebelik sürecinde anneliği algılama durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$) (Öztürk Altınayak ve diğerleri, 2021). Bir başka çalışmada da küretaj deneyimi olan ve doğum şekli tercihi olan gebelerin GKAÖ beden algısı alt boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farka sahip olduğu belirlenmiştir (Düzbayır ve diğerleri, 2023). Literatürde birçok çalışmada farklılaşan obstetrik verilerin gebelerin gebelikte beden algısını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar geniş örneklemlerde bu konuya yönelik daha fazla araştırma yapılması gerektiğini düşündürmektedir.

Araştırmada 25-29 yaş grubundaki gebeler ile 35 yaş ve üzeri grubundaki gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Daha genç yaşta olan gebelerin daha yüksek düzeyde normal doğum öz-yeterliliğine sahip olmasının ileri yaş gebeliklerin beraberinde riskli durumlara zemin hazırlıyor olması yol açmış olabilir.

Araştırmada evli olan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması bekar olan kadınlara göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Bir başka çalışmada ise partneri ile birlikte yaşayan gebelerin partnerinden ayrı yaşayan gebelere göre öz-yeterlilik puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Razurel, Kaiser, Antonietti, Epiney ve Sellenet, 2017). Bu bulgunun nedeni olarak kültürel farklılıklar gösterilebilir.

Araştırmada eğitim durumu arttıkça NDYÖÖ toplam puan ortalaması da artmaktadır ($p<0.05$). Bir başka çalışmada bu durumun tam aksine eğitim durumu düşük olan gebelerin daha yüksek düzeyde doğum öz-yeterlilik puan ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir (Özcan, 2022). Bir başka çalışmada eğitim durumunun doğum öz-yeterliliği üzerinde bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir (Salomonsson, Gullberg, Alehagen ve Wijma, 2013). Araştırmanın bu bulgusunun literatürle kısmen uyumlu olduğu söylenebilir. Çalışmamızda eğitim durumu yüksek olan kadınların farkındalıklarının yüksek olması doğum öz-yeterliliğini etkilemiş olabilir.

Araştırmada çalışan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması çalışmayan gebelere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Benzer şekilde sosyal güvencesi olan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması sosyal güvencesi olmayan gebelere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Bu bulgu çalışan kadınların daha fazla sosyal ortamlarda bulunması ve çevrelerinden gebelikle ilişkili olarak daha fazla sosyal destek almaları ile açıklanabilir.

Araştırmada gebelerin gelirleri arttıkça NDYÖÖ toplam puan ortalaması da artmaktadır ($p<0.05$). Konu ile ilgili yapılan başka çalışmalarda da gelir durumu ile öz-yeterlilik puanı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Düzbayır ve diğerleri, 2023; Özcan, 2022;). Literatürden farklı olan bu sonucun artan gelir durumunun gebeliğin sosyal açıdan rahat geçirilmesini sağladığı ve bunun neticesinde doğum öz-yeterliliğini pozitif yönde etkilemiş olabileceği ile ilişkili olabileceğini düşündürmüştür.

Araştırmada evde eşi ile birlikte yaşayan çekirdek aileye sahip gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması diğer gebelere göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Bir başka çalışmada aile tipi ile doğum öz-yeterliliği arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Özcan, 2022). Literatürde gebelerin en önemli sosyal destek kaynaklarından birinin eşleri olduğu belirtilmektedir (Edmonds, Paul ve Sibley, 2011). Bu durum çalışmada eşi ile yaşayan gebelerin sosyal destek sistemlerinin daha güçlü olmasından etkilenebileceğini düşündürmektedir.

Araştırmada il merkezinde yaşayan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması diğer gebelere göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). İl merkezinde yaşayan gebelerin sağlık hizmetlerine ulaşım kolaylığı bu sonucu etkilemiş olabilir. Gebelerin gebelik dönemi ile NDYÖÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu durumun nedeninin araştırmaya dahil edilen gebelerin hangi gebelik döneminde olursa olsun doğum eylemini ilk kez deneyimleyecek olmaları olduğu düşünülmektedir.

Doğuma hazırlık eğitimi alan ve almayan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Ayrıca doğuma yönelik bilgi alan ve bilgi almayan gebelerin NDYÖÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Benzer şekilde Düzbayır ve arkadaşları da (2023) yaptıkları çalışmada aynı sonuca ulaşmışlardır. Bu durumun doğum sürecinde hangi durumla karşılaşacağını bilen, durumu nasıl yönetebileceğini öğrenen gebelerin doğumla başa çıkma becerilerini geliştirmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada yapılan korelasyon analizinde NDYÖÖ ve GKAÖ alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak gebelerin GKAÖ gebeliğe ait annelik algısı ve beden algısı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bu durum gebelerin benden imajına yönelik olumlu algıları arttıkça anneliğe yönelik olumlu algılarının arttığını göstermektedir. Konu ile ilgili olarak bir başka çalışmada benzer şekilde gebelikte değişen/değişecek olan bedeni olumlu karşılayan gebelerin GKAÖ annelik algısı alt boyutu puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Yine aynı çalışmada gebelik sürecinde anneliği olumlu algılayan gebelerin GKAÖ beden algısı alt boyutu puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur (Öztürk Altınayak ve diğerleri, 2021). Araştırmanın sonucuyla birlikte literatür ele alındığında gebelikte olumlu beden algısının annelik algısında da olumlu ilişki olduğu söylenebilir. Ancak konu ile ilgili farklı örneklerde farklı çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak çalışmanın bir üniversite hastanesinde yapılmış olması çalışmanın genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır. İkinci olarak çalışmada veriler gebelerin kendi bildirimlerine dayanmaktadır. Dolayısıyla gebelerin verdiği yanıtların güvenilirliği kendi yanıtlarıyla sınırlıdır.

SONUÇ

Araştırmada primipar gebelerin doğuma yönelik öz-yeterliliklerinin orta düzeyde, gebeliğe ait annelik algısının düşük düzeyde ve gebeliğe ait beden algısının olumlu olduğu belirlenmiştir. Gebelerin normal doğuma yönelik öz-yeterlilik düzeyleri ve gebeliğe ait annelik algısı ile gebeliğe ait beden algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu sonuçlara göre, özellikle ilk kez gebelik deneyimleyen kadınların anneliğe yönelik algılarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesi açısından sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi, gebelikte anneliğe yönelik bilinçli farkındalık eğitimlerinin verilmesi önerilebilir. Bunun yanı sıra gebelerin gebelikte değişen bedenine yönelik hem bedensel hem de psikolojik farkındalığının artırılması, eşlerle birlikte gebelere eğitim ve danışmanlık yapılması, gebe okullarında, gebe eğitim sınıflarında özellikle bu konularda da eğitim içeriklerinin oluşturulması önerilebilir. Doğuma yönelik öz-yeterlilik konusunda özellikle primipar gebelerin sağlık profesyonelleri tarafından desteklenmeleri, gebeliği ilk kez deneyimledikleri için ayrıca daha detaylı eğitim içerikleri ile eğitim ve danışmanlık verilmesi olumlu doğum çıktıları açısından son derece önemlidir. Bu konuda daha detaylı ve farklı düzeylerde geniş çalışmalara ihtiyaç vardır.

Yazar Katkıları

Fikir ve tasarım: A.K., M.Ş.A, Ö.A. Veri toplama: E.M. Veri analizi ve yorumlama: A.K., M.Ş.A, Ö.A. Makale yazımı: A.K., M.Ş.A, Ö.A., E.M. Eleştirel inceleme: Ö.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansman: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Anaç, G., Gözüyeşil, E. (2023). Gebe kadınların gebelik algıları ve sağlık gereksinimlerinin belirlenmesi; metodolojik ve tanımlayıcı bir çalışma. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(1), 26-38.
- Barut, S., Uçar, T. (2018). Gebelerde doğum öz yeterlilik algısının doğum korkusu ile ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 107-115.
- Berentson-Shaw, J., Scott, K. M., Jose, P. E. (2009). Do self-efficacy beliefs predict the primiparous labour and birth experience? A longitudinal study. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 27(4), 357-373.
- Bergbom, I., Modh, C., Lundgren, I., Lindwall, L. (2017). First-time pregnant women's experiences of their body in early pregnancy. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 31(3), 579-588 <https://doi.org/10.1111/scs.12372>
- Chu, K. H., Chen, A. C., Tai, C. J., Chen, S. F., Chien, L. Y. (2017). Development and validation of the self-efficacy regarding vaginal birth scale. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 46(1), e13-e21.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Coşkun, A. M., Arslan, S., Okcu, G. (2020). Gebe kadınlarda gebelik algısının stres, demografik ve obstetrik özellikler açısından incelenmesi. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 17(1), 1-8. <https://doi.org/10.5222/HEAD.2020.001>
- Düzbayır, E., Karadeniz, H., Süzer Özkan, F. (2023). Gebelerin kendilerini algılaması ile vajinal doğum öz yeterliliği arasındaki ilişki. *BAUN Health Sci J*, 12(1), 160-168.
- Edmonds, J. K., Paul, M., Sibley, L. M. (2011). Type, content, and source of social support perceived by women during pregnancy: Evidence from Matlab, Bangladesh. *Journal of Health, Population, and Nutrition*, 29(2), 163.

- Erkaya, R., Yeşilçiçek Çalık, K. (2018). Gebelikte fizyolojik değişiklikler. Yeşilçiçek Çalık K. ve Coşar Çetin F. (Ed.), *Ebeler ve ebelik öğrencileri için doğum öncesi dönem I*. 1. Baskı. İçinde (ss 125-148). İstanbul: İstanbul Tıp Kitap Evleri
- Ersanlı Kaya, C., Atasever, Z. (2022). Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları ve Etkileyen Faktörler . Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , 11 (3) , 956-968 . DOI: 10.37989/gumussagbil.908030
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175–191
- Hodgkinson, E. L., Smith, D. M., Wittkowski, A. (2014). Women's experiences of their pregnancy and postpartum body image: a systematic review and meta-synthesis. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 14(1), 1-11.
- İşbir, G. G., İnci, F., Önal, H., Yıldız, P. D. (2016). The effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and post-traumatic stress disorder (PTSD) symptoms following childbirth: an experimental study. *Applied Nursing Research*, 32, 227-232.
- Kahraman, A., Alparslan, Ö (2022). Kültürlerarası bir ölçek uyarlama çalışması; Normal Doğuma Yönelik Öz-Yeterlilik Ölçeği. *TOĞÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 238-249.
- Karakoç, H., Kul Uçtu, A. (2022). Toplumsal cinsiyet tutumları ve gebelerin kendilerini algılama şekilleri arasındaki ilişki. *Antropoloji*, 44, 32-38.
- Kumcağız, H., Ersanlı, E., Murat, N. (2017). Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1), 23-31.
- Meireles, J. F., Neves, C. M., de Carvalho, P. H., Ferreira, M. E. (2015). Body dissatisfaction among pregnant women: an integrative review of the literature. *Ciencia & Saude Coletiva*, 20(7), 2091–2103. <https://doi.org/10.1590/1413-81232015207.05502014>
- Özcan S. (2022). *Primipar gebelerin stres düzeylerinin ve doğum öz-yeterlilik algısının belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul
- Öztürk Altınayak, S., Özkan, H., Hür, S. (2021). Evaluation of self-perceptions of expectant mothers. *Göbeği Sağık Bilimleri Dergisi*, 4(6), 118–128.
- Polit, D. F., Beck, C. T. (2008). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Razurel, C., Kaiser, B., Antonietti, J. P., Epiney, M., Sellenet, C. (2017). Relationship between perceived perinatal stress and depressive symptoms, anxiety, and parental self-efficacy in primiparous mothers and the role of social support. *Women & Health*, 57(2), 154-172.
- Salomonsson, B., Gullberg, M. T., Alehagen, S., Wijma, K. (2013). Self-efficacy beliefs and fear of childbirth in nulliparous women. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 34(3), 116-121.
- Schwartz, L., Toohill, J., Creedy, D. K., Baird, K., Gamble, J., Fenwick, J. (2015). Factors associated with childbirth self-efficacy in Australian childbearing women. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 15(1), 1-9.
- Serçekuş, P., Başkale, H. (2016). Effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and parental attachment. *Midwifery*, 34, 166-172.
- Toker E. (2018). Gebelikte sosyo-psikolojik değişimler ve adaptasyon. Yeşilçiçek Çalık K. ve Coşar Çetin F. (Ed.), *Ebeler ve ebelik öğrencileri için doğum öncesi dönem I*. 1. Baskı. İçinde (ss 149-166.). İstanbul, İstanbul Tıp Kitap Evleri
- Tunçalp, Ö., Pena-Rosas, J. P., Lawrie, T., Bucagu, M., Oladapo, O. T., Portela, A., Gülmezoglu, A. M. (2017). WHO recommendations on antenatal care for a positive pregnancy experience-going beyond survival. *BJOG*, 124(6), 86